

איך להיות הורה

מאת
ענת סרגוסטי
יועצת
זיווית אברמסון

אנחנו נוסעים לטיול, והיא מחליטה לעצמה שהיא רוצה שניסע למקום מסוים, אבל לא משתפת אותנו בהחלטה שלה. כשאנחנו כבר בדרך, היא פתאום אומרת מה שהיא רוצה, וכשאומרים לה שנוסעים למקום אחר לגמרי, היא נכנסת למצבירוח ומעבירה לנו הרגשה שהיא מקופחת.

היא ממש מטרידה אותנו. כשהיא בלחץ, היא נסגרת, ואין שום אפשרות להתקרב אליה ולדבר איתה. זה יכול להימשך המון זמן. לפעמים היא הולכת לחדר שלה, נרגעת וחוזרת כשהיא בסדר. אבל אם רוצים לדבר איתה על מה שקרה, או לברר איתה למה קרה, היא לא מוכנה לכך בשום אופן. אנחנו מרגישים שמצטבר אצלה מישקע של מרי-רות, אבל אנחנו, בעצם, לא יודעים מה היא מרגישה ומה היא חושבת.

זה מטריד, בעיקר משום שהיא כבר בגיל ההתבגרות, ואנחנו יודעים שבגיל הזה הילדים עוזבים מצבים נפשיים קשים, ואנחנו חוששים מפני משהו דרסטי. זה גיל מאוד מבולבל.

אנחנו שומעים על דברים שקורים בגיי-

המלוכלכים, אך בקשותיה לא עינינו אותם. ובכל פעם שרצתה לכבס, מצאה את עצמה במסע חיפושים אחרי בגדיה הילדים בחדר. הם במיוחד ערכה מצוד מיטורי אחרי התחמושים, שהיו מוצאים את דרכם למקר מותמכובו שונים ומשונים, בעיקר מתחת למיטות ולארונות. כמעט בכל יום היתה זוחלת מתחת למיטות, כדי לדוג את התחמושים לכביסה.

כך זה נמשך, עד שנמאס לה. היא הוריעה לילדים כאופן הרמשימעי: "מהיום אני מכבסת רק כביסה הנמצאת בארגז הכביסה".

הילדים לא התייחסו להודעה, אבל האם ביצעה את הדבר בעיקבות, אם כי בחריקת שיניים.

כעבור ימים אחדים, בעודה יושבת בבוקר כמיטבת, שמעה את השיחה הבאה מחדר הילדים:

● "אוי, אין לי תחתונים נקיים במגירה."
● "חכה, אני אראה אם לי יש ואתן לך."

"מה לך? מה קרה? אתה נראה עצוב כל-כך, איייה?" (אומרים ההורים לילד).

"עצוב, למה אתה עצוב, הרי יש לי יום הולדת... הנה הן כל המתנות... אינך רואה אותן?"

"לא." השיב פו.

"גם אני אינני רואה אותן", אמר איייה, "לצון תמדי לי..."

"די לי", אמר איייה וגעה כמעט בכבי, "די לי שאני אומלל. לא מתנות, לא עוגה ולא נרות, ואין איש שם לב אלי כלל, אך אם גם מלבדי יהיו אומללים..."

מדובר, אפוא, בשרר כפול, האומר בגלוי: "אני אומלל ואינני מעוניין לדבר על כך." ובסמוך: "התייחסו אליי רחמו עלי! התאמצו בשבילי מיצאו דרך לפצות אותי על סבלתי" התנהגות כזאת מתפתחת רק אצל ילדים, שההורים שלהם רגישים מסיבה כלשהי לשידור התובעני של המקופחים. אם רוצים ההורים שהילדה תהיה פחות

ילדה סיאור סאור

לים האלה, ואנחנו מחברים אותם עם ההתנהגות של הגדולה וחוששים לה.

"אנחנו מכבדים את הרצון שלה לשמור את המחשבות לעצמה, אבל היינו מאוד רוצים שתשתף אותנו בהן."

תגובת זיווית אברמסון

בבת הקטנה שלכם הגיעה למישפחה, ובהחלט לעצמה את המיגע של הילדה הפתוחה. הגדולה השיגה בסגירות שלה הרבה דאגה ותשומת-לב של ההורים, שגם אם הן סמויות, הן קיימות.

לפעמים ילד מסתגר. הוא כאילו אומר: "אתם לא עשיתם מה שאני רוצה, אני לא שבע-רצון, אני מודיע זאת בדרך משלי." ואז יש רצון של ההורים לפייס אותו, וממתנים לו שייצא מהחדר, וכשהוא בא שואלים אותו מה קרה לו. נוצר עניין רב סביב הנושא, וההורים מודאגים.

הילד חש שכן הוא מרשים את ההורים שלו, ומדאיג אותם. הוא בוחר בדרך זו, כדי להשיג רווחים של תשומת-לב ודאגות. התנהגות כזאת מאפיינת לפעמים ילדים בכורים, הרוצים להיות מיוחדים, הם רוצים שיתייחסו אליהם באופן מיוחד.

לעיתים קרובות עסוקים ההורים בילד סגור, מופנם ושתקן הרבה יותר מאשר באחיו הפתוח. לילד הפספסן אומרים: "עכשיו תהיה קצת בשקט, ותיתן לאחייך לדבר." לילד הסגור פונים במיוחד האומרים: "אולי ככל זאת תספר מה היה בגן (או בבית-הספר)?"

כשהילד הסגור סובל, רואים את זה על-פי הכעת-פניו, המשרדת: "דאגו לי! חיקרו אותי! אני סובל!"

האבטיפוס של זה הוא איייה, החמור מפו הדוב:

"אני שמח!" אמר פו.
"יש שידועים לשמוח!" אמר איייה.

"יש לנו שתי בנות. הגדולה בת 12, על סף גיל ההתבגרות, הקטנה בת 10. הקטנה מאוד פתוחה וחברותית. היא משתפת אותנו בחוויות שלה, מספרת מה קורה לה, מתייעצת. רואים מייד מה מצבי רוחה, והיא יוצאת ממצבירוח רעים.

הגדולה נעימה, חברותית, נוחה. אבל היא מאוד סגורה וביישנית, והיא סובלת ממצבירוח רוח.

למשל: היא לא אומרת זאת, אבל היא קובעת לעצמה דברים בראש, תוכניות שהיא מחליטה עליהן. כשהן לא מתבצעות, היא נכנסת למצבירוח.

יש קשיים?

בחלקו השני של הקורס בבית-הספר להורים של "מכון-אדלה" ניתנת הדרכה אישית לכל מי-שהפחה בקבוצה.

הורים מנסים על האווירה בבית ועל הילדים, ומתייעצים עם המנחה והקבוצה על קושי מסוים עם אחד הילדים, או קשיים עם כל ילדי המשפחה.

אספת חלק מהשאלות שהעלו ההורים, וגם שאלות של הורים אחרים, שהגיעו למערכת, וזיווית אברמסון עונה ומייעצת.

הורים הנתקלים בבעיות, שיש להם קושי מסוים עם ילדיהם, המעוניינים להתיעץ, להעיר הערות, רות, לשתף, להציע, או לחלוק על מה שנכתב בעמוד זה - מוזמנים לכתוב למערכת "העולם הזה", ת.ד. 336, תל-אביב. אנחנו נענה בשימחה.

אוי, גם לי אין.

● "מה עושים? איך נלך לבית-הספר?"
● "אתה זוכר שאמא אמרה שהיא מכבסת רק מה שיהיה בארגז הכביסה?"

● "טוב, אז תלך היום בלי תחתונים."
● "אבל איך אני יכול בלי תחתונים?"

כשאני אסגור את הרוכסן של המיכנסים, הבולבול שלי ייתפס."
● "אז תשים את היד שלך על הבולבול ואז תסגור את הרוכסן."

באותו היום הלכו הילדים לבית-הספר בלי תחתונים, אבל הדבר הראשון שעשו, כשחזרו הביתה, היה לאסוף את כל הבגדים המלוכלכים מהחדרים שלהם, ולשים אותם בארגז הכביסה.

תגובת זיווית אברמסון

להוריד בגדים מלוכלכים ולהשאיר אותם במקום שבו הם נשרו מותר, אולי, למי שיש לו משרתים במישרה מלאה. אבל לא למי שחי במישפחה, ושאלו מטפלת בכיבסה שלו.

נושא הכביסה הוא תחום קל ונוח להתחיל בו כשיטת התוצאות ההגיוניות. מודיעים בתקיפות אריבה שיכנס רק מה שמגיע לארגז הכביסה, ומבצעים בעיקבות.

הורים רבים יאמרו: "לילדים שלי זה לא יפריע". ובכן, זה לא נועד להפריע להם. אם זה לא יפריע להם, אז לא תהיה שום בעייה. מה שחשוב כאן הוא שאמא מכבדת את עצמה די כדי שלא לעשות מלאכות מיותרות, ושי הילדים לא מקבלים את התחושה שהשרותים נעשים מעצמם.

ילדים רבים עוזבים את בית ההורים (המשך בעמוד 34)

סגורה, יניחו לה לשלם את מחיר הסגירות. מי שאינו מספר, אין מקשיבים לו, ולא יודעים מה עבר עליו.

כשהסגירות איננה מביאה בעיקבותיה דאגה והתעסקות מופרות, יש סיכוי, ככל שהילד צעיר יותר, שהוא ילמד את אחר השיעורים החשובים ביחסי-אנוש: כדי ליצור קשר, צריך להיפתח. מלבד ההורים המודאגים, איש לא יעשה בשבילך את המלאכה הזאת לעולם.

חלק משמעותי מאוד מן האחריות של הורים לחייו הוא לספר על עצמו, לבטא את עצמו, את רגשותיו ואת מישאלותיו. מי שמצפה לכך שאחרים יפרצו את חומת השתקנות שלו, שיבינו אותו מבלי שיאמר את דברו, שישקיעו מאמץ בלנחש את מצבו - נכונות לו אכזבות קשות.

לכן טוב יעשו ההורים אם יכבשו בליבם את הדאגה, וימתינו בסבלנות להחלטת הילד לשתף אותם בעולמו ובחוויותיו.

יכולות, כמוכן, להיות גם סיבות רבות אחרות לכך שילד מחליט שלא לשתף את הוריו בחייו. אבל ילד כזה לא יסדר שידורי ההורים החוששים מפני איבוד הקשר עם הילדים, מוטב שיתיעצו.

"אוי, אין תחתונים!"

אמא אחת לשלושה בנים, היתה אדם מאוד פדאנט, והנקיון היה אצלה ערך חשוב.

"למולה" היו לה שלושה ילדים בלגאניסטים.

בכל פעם שרצתה לכבס במכונת הכביסה, היתה מבקשת מן הילדים שיביאו את בגדיהם